

целью полного отрицания советского прошлого;

- замалчивание политики культурного геноцида белорусского народа на землях, временно оккупированных Польшей в 1920-х - 1930-х гг. и трактовка воссоединения Западной Беларуси с БССР в 1939 году как некоего неправомерного события с точки зрения международного права;

- отрицание всенародной борьбы и принижение роли партизанского движения в освобождении Беларуси от немецко-фашистских захватчиков и безосновательное представление белорусских коллаборационистов периода Великой Отечественной войны как борцов за национальные интересы;

- принижение роли БССР как реальной формы белорусской государственности и необоснованное уравнивание политических режимов в СССР и нацистской Германии.

В целом, как отмечают указанные выше авторы, искажают историческую правду как антисоветизм, антикоммунизм, так и антизападность, реваншизм после развала СССР.

Заключение. Значение исторической памяти можно сравнить с идентификационным кодом, необходимым для сохранения социокультурной идентичности разных народов. В условиях глобализации, стирания национально-культурных различий потребность в исторической памяти как гаранта социокультурной идентичности еще более возрастает, в этой связи, информационный контент, обеспечивающий ее формирование, должен учитывать цели обеспечения национальной безопасности.

Литература. 1. Ахметшина А.В. Понятие «историческая память» и ее значение в современном российском обществе // *Актуальные вопросы общественных наук: социология, политология, философия, история: сб. ст. по матер. XXXVIII междунар. науч.-практ. конф. № 6 (38).* - Новосибирск: СибАК, 2014. - С. 5-11. 2. Гриняев С. Н. Поле битвы - киберпространство. Теория, приемы, средства, методы и системы ведения информационной войны. - М.: Харвест, 2004. - 426 с. 3. Коваленя, А. К вопросу об исторической политике / А. Коваленя, В. Арчаков, В. Данилович, А. Баньковский // *Беларуская думка.* - 2019. - № 8. - С. 3-11. 4. Концепция национальной безопасности Республики Беларусь // *Генеральная Прокуратура Республики Беларусь [Электронный ресурс].* Режим доступа: <http://www.prokuratura.gov.by/ru/acts/kontseptsiya-natsionalnoy-bezopasnosti-respubliki-belarus/> - Дата доступа: 21.01.2021.

УДК 811.161.3

ІВАНОВА Я.А., ЛІТВІНЧУК А.І., студэнты

Навуковы кіраўнік - **ШВАВАР К.С.,** канд. філал. навук, дацэнт

УА «Віцебская ордэна «Знак Пашаны» дзяржаўная акадэмія ветэрынарнай медыцыны»,

г. Віцебск, Рэспубліка Беларусь

РАЗВІЦЦЁ БЕЛАРУСКАЙ ВЕТЭРЫНАРНАЙ ТЭРМІНАГРАФІЎ 1990-х ГГ.

Уводзіны. Актуальнай задачай сучаснага беларускага мовазнаўства з’яўляецца ўпарадкаванне тэрміналогіі і наменклатуры разнастайных галін навукі і тэхнікі, у тым ліку і ў складзе ветэрынарнай і заалагічнай лексікі.

Матэрыялы і метады даследаванняў. Матэрыялам нашага даследавання паслужылі ветэрынарныя слоўнікі і даведнікі, выдадзеныя на беларускай мове ў перыяд з 1990 г. па 1999 г. Мэта даследавання – раскрыць спецыфіку функцыянавання сучаснай беларускай ветэрынарнай і заалагічнай тэрмінаграфіі як цэласнай сістэмы ў гістарычным аспекце. Метады даследавання – параўнальна-гістарычны, збору і абагульнення інфармацыі.

Вынікі даследаванняў. Разгледжаны перыяд (1990-я – пач. XXI ст.) прадуктыўны па колькасці выдадзеных тэрмінаграфічных прац. У 90-я гг. у сувязі з прыняццем “Закона аб мовах БССР” і пераходам выкладання шэрагу дысцыплін у ВНУ на беларускую мову з’явілася неабходнасць у стварэнні найперш перакладных тэрміналагічных слоўнікаў, а пазней і тлумачальных.

У 1992 годзе пабачыў свет Тлумачальны слоўнік-даведнік па ветэрынарыі і заатэхніі (аўтары – А.І. Ятусевіч, С.С. Абрамаў, В.М. Лемеш, В.П. Ятусевіч, В.М.Капліч) [4]. Выданне змяшчае ў сабе каля 4 тыс. тэрмінаў і паняццяў, якія ахопліваюць ветэрынарыю, заатэхнію, экалогію і іншыя навукі. Па большасці тэрмінаў даецца іх грунтоўнае тлумачэнне. Пры апісанні хвароб жывёл указваюцца асноўныя прычыны ўзнікнення, клінічныя прыметы, сучасныя метады дыягностыкі і лячэння. Апісаны асноўныя паняцці, якія шырока ўжываюцца ў галіне жывёлагадоўлі.

У наступным годзе пабачыў свет Слоўнік зоопаразіталагічных тэрмінаў А.І. Ятусевіча і В.М. Капліча тэрмінаў, які змяшчае ў сабе каля 3 тысяч тэрмінаў [5].

На сучасным этапе асноўныя адзінкі беларускай сельскагаспадарчай тэрміналогіі (у тым ліку ветэрынарнай і заалагічнай) прадстаўлены ў “Руска-беларускім слоўніку сельскагаспадарчай тэрміналогіі” пад рэдакцыяй М.В. Бірылы і Г.У. Арашонкавай (Мінск, 1994) [2].

У слоўнік уключаны назвы ўсіх відаў дзейнасці, звязанай з апрацоўкай глебы, сяўбой, вырошчваннем, зборам і захоўваннем ураджаю, утрыманнем дамашняй жывёлы, птушак, назвы тэхнічных сродкаў, прылад працы і іх частак, угнаенняў і хімічных сродкаў, назвы сельскагаспадарчых (палявых, агародных і садовых) культур і іх гатункаў, вырабаў і прадуктаў сельскагаспадарчай вытворчасці, назвы асноўных рамёстваў, звязаных з сельскай гаспадаркай, тэрміналогія пчалярства, рыбаводства, рыбалоўства і інш. Слоўнік прызначаны для шырокага кола спецыялістаў, дзейнасць якіх так ці інакш звязана з сельскай гаспадаркай, а таксама для работнікаў выдавецтваў, перыядычнага друку, тэлебачання і інш. На сённяшні дзень гэты слоўнік застаецца самым маштабным галіновым перакладным слоўнікам.

Найвялікшым дасягненнем ў развіцці ветэрынарнай тэрмінаграфіі можна лічыць выхад у свет Ветэрынарнай энцыклапедыі ў 1994 годзе [1]. Энцыклапедыя – першае беларускамоўнае энцыклапедычнае выданне па ветэрынарыі. У ёй сабраны амаль усе звесткі па анатоміі, фізіялогіі, прафілактыцы і лячэнні хвароб, утрыманні, кармленні і гадоўлі сельскагаспадарчых жывёл.

Яшчэ адна галіновая энцыклапедыя, у якой разглядаецца ветэрынарная і заалагічная тэрмінасістэмы – гэта Энцыклапедыя сельскага гаспадара [3]. Аўтары прадстаўляюць гэтае выданне як настольную кнігу для кожнага, хто гаспадарыць на зямлі. У ёй даюцца рэкамендацыі і парады па ўсіх пытаннях вытворча-гаспадарчай дзейнасці, змешчаны каляндар рэлігійных свят, карысныя парады. Выкарыстоўваюцца разнастайныя тэрміны ветэрынарыі: *паразітарныя хваробы, бронхапнеўманія, кныр, эндапаразіты*; назвы парод *беларуская запражняя* і г. д.

Заклучэнне. Разгледжаныя намі слоўнікі нераўназначныя паводле аб’ёму і колькасці прадстаўленых у іх спецыяльных найменняў. Разам з тым, усе даведнікі маюць істотнае значэнне для асэнсавання асаблівасцей станаўлення беларускай тэрміналогіі ветэрынарыі і заалогіі. Калі акрэсліць асноўныя мэты слоўнікаў, то яны палягаюць пераважна ў забеспячэнні выкладання ў спецыяльных навучальных установах, што абумоўлівае іх вучэбны характар. Сярод выяўленых тэрміналагічных слоўнікаў большасць з’яўляецца перакладнымі. Пры гэтым ролю рэестравай выконвае руская мова. Значны ўклад у развіццё ветэрынарнай і заалагічнай тэрмінаграфіі ўнеслі выкладчыкі Віцебскага ветэрынарнага інстытута (з 1994 г. – Віцебскай дзяржаўнай акадэміі ветэрынарнай медыцыны), аўтары навуковых артыкулаў, падручнікаў, слоўнікаў, энцыклапедый. У сучасных умовах звужэння сфер выкарыстання беларускай мовы беларуская ветэрынарная тэрміналогія працягвае сваё развіццё ў межах курсаў прафесійнай лексікі ў профільных вышэйшых навучальных установах, сродках масавай інфармацыі, у спецыяльных навуковых працах.

Літаратура. 1. *Ветэрынарная энцыклапедыя : А–Я / рэд. А. І. Ятусевіч. – Мінск : Беларуская Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі, 1995. – 446 с.* 2. *Руска-беларускі слоўнік сельскагаспадарчай тэрміналогіі / М. В. Бірыла, Г. У. Арашонкава, В. А. Бабкова і інш.; Пад рэд. М. В. Бірылы, Г. У. Арашонкавай. – Мінск : Ураджай, 1994. – 560 с.* 3. *Энцыклапедыя сельскага гаспадара / Беларус. Энцыкл.; Рэдкал.: М. А. Ткачоў (гал. рэд.) і інш. – Мінск:*

БелЭн, 1993. – 736 с. 4. Ятусевіч, А. І., Абрамаў С. С., Лемеш, В. М., Ятусевіч, В. П., Капліч, В. М. Тлумачальны слоўнік-даведнік па ветэрынарыі і заатэхніі. Мінск : Ураджай, 1992. – 338 с. 5. Ятусевіч, А. І., Капліч, В. М. Слоўнік зоапаразіталагічных тэрмінаў. – Мінск : Навука і тэхніка, 1993. – 292 с.

УДК 334.01

КЛИМУК Е.П., студент

Научный руководитель - **ТАРАСЕВИЧ С.Б.**, канд. экон. наук, доцент

УО «Витебская ордена «Знак Почета» государственная академия ветеринарной медицины», г. Витебск, Республика Беларусь

ЭКОНОМИКА СОВМЕСТНОГО ПОТРЕБЛЕНИЯ КАК НОВАЯ СФЕРА БИЗНЕС-УСЛУГ

Введение. Экономика совместного потребления (ЭСП) или шеринг (sharing economy) является новым видом хозяйственного взаимодействия и бизнес моделью, когда с помощью информационных технологий (интернет-платформ) люди могут обмениваться активами, которые они не используют. Термин совместное потребление используется для описания экономической модели, основанной на коллективном использовании товаров и услуг и аренде вместо владения. Совместное потребление основано на идее, что удобнее платить за временный доступ к продукту, чем владеть этим продуктом.

Внедрение современных технологий в экономику повлекло изменения в потребительском поведении некоторых групп людей, особенно поколения Z, для которых мобильность и возможность выразить свою индивидуальность важнее статусного потребления. Благодаря онлайн-сервисам потребителям нет необходимости приобретать товар для получения доступа к нему.

Материалы и методы исследований. Для исследования использовались издания периодической печати, национальные нормативно-правовые акты; статистические источники; открытые ресурсы удаленного доступа.

Результаты исследований. Выделим несколько наиболее распространенных моделей функционирования совместного потребления.

1. Сдача в аренду личного имущества или предоставление безвозмездного доступа к нему, предоставление услуг по запросу. При этом владелец извлекает выгоду из своей собственности, которую не использует в полной мере. Потребитель устраняет необходимость личного владения вещью либо использования традиционных услуг.

2. Централизованный краткосрочный прокат вещей и аренда небольших коммерческих площадей у компаний.

3. Продажа, дарение или обмен вещей, которые больше не нужны владельцу.

4. Разделение затрат и совместное финансирование. Пользователи услуги или продукта могут удовлетворить свою потребность по более низкой цене в сравнении с традиционной покупкой товара (услуги). Пользователи также имеют возможность совместно финансировать разработку нового продукта, в котором они заинтересованы. Поставщик услуги или товара может не только окупить затраты, но и в реальном времени видеть спрос на свое потенциальное предложение.

Беларусь находится в самом начале пути по внедрению отдельных элементов экономики совместного потребления.

В Беларуси, как и во всем мире, именно в сфере пассажирских перевозок ЭСП получила наибольшее развитие. Благодаря модели совместного потребления возникает возможность существенного увеличения коэффициента полезного использования вещей. Например, в многочисленных каршеринговых и карпулинговых проектах между собственниками/перевозчиками и арендаторами/пассажирами автотранспорта возникают прямые экономические отношения по поводу персонального (поездки) или коммерческого